

همودیالیز چیست و چگونه انجام می شود؟

تهیه: کارگروه آموزش بیماربخش دیالیز

تدوین: خرداد ۱۴۰۱

بازنگری: خرداد ۱۴۰۵

ایمیل بیمارستان

info @golsarhospital.ir

سایت بیمارستان

www.golsarhospital.ir

شماره تلفن: ۳۴۹۰۰-۱۳

آدرس: رشت - گلزار - بلوار سمیه

کد بـمـفـلـت: T۱۴-AC-۰۱

مدت زمان دیالیز به مواد زائد، ظرفیت تصفیه دیالیزور(صافی دیالیز) و مقدار مایعاتی که باید دفع شوند بستگی دارد. معمولاً بیماران ۱۲ ساعت در هفته دیالیز می شوند یعنی هفته ای سه روز و هر بار به مدت ۴ ساعت تحت دیالیز قرار می گیرند. برای بیمارانی که دفع ادرار دارند یا بافت عضلانی کمتری دارند ممکن است طبق نظر پزشک ۲ بار در هفته و هر بار به مدت ۵ تا ۶ ساعت توصیه گردد. اگر اضافه وزن به دلیل تورم(تجمع مایع در بدن) در بیمار زیاد باشد گاه ممکن است مدت دیالیز طولانی تر شود تا بدون اینکه فشارخون بیمار سقوط کند یا عوارض دیگری رخ دهد اضافه وزن موجود از بیمار گرفته شود. در طی فرایند دیالیز برای پیشگیری از لخته شدن خون از هپارین استفاده می شود. هپارین یک ضد انعقاد کوتاه اثر است و اثر هپارین ۴ تا ۶ ساعت بعد از تزریق در حین دیالیز در بدن باقی می ماند و بیمار ممکن است در معرض خطر خونریزی بعد از همودیالیز قرار گیرد که باید به هرگونه علائم خونریزی توجه و از هر اقدام تهاجمی که امکان خونریزی داشته باشد خودداری نماید.

در صورت داشتن هرگونه سوال در زمینه مراقبت های منزل با شماره تماس ۰۱۳-۳۴۹۰۰ داخلی بخش مربوطه تماس حاصل نماید.

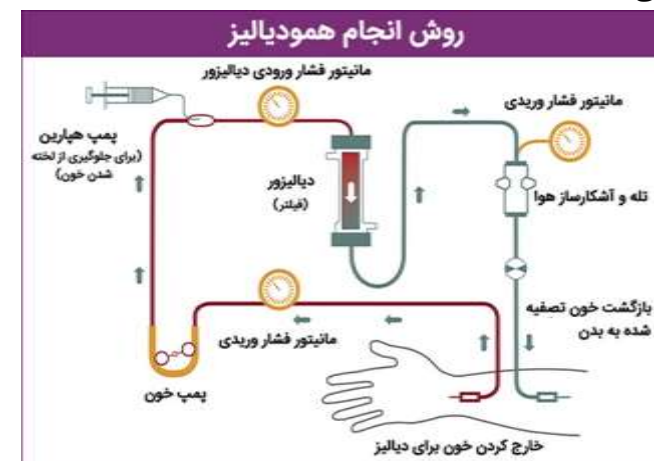
منبع: کتاب مراقبت های ویژه پرستاری در بخش های ICU، CCU، دیالیز (مؤلفین معصومه ذاکری مقدم - منصره علی اصغر پور) چاپ سیزدهم ۱۴۰۱

مراحل انجام کار در طی همودیالیز :

مرحله اول: طی فرایندی که اولترافیلتراسیون نام دارد مایعات اضافی بدن ، به داخل دستگاه کشیده شده و از بدن خارج می شود.

مرحله دوم: به خاطر وجود دیواره ی نیمه نفوذپذیری که سوراخ های ریزی دارد (صافی یا دیالیز کننده) مولکول های ریز موجود در خون به سوی مایع دیالیز جریان یافته و از بدن خارج می شوند.

مرحله سوم: محلول دیالیز حاوی موادی است (مانند بی کربنات) که غلظت آنها در خون کمتر از محلول است و جهت حرکتشان از محلول دیالیز به سمت خون است این مواد به حفظ تعادل مایعات و الکترولیت های بدن کمک می کند.

کلیه ها چه عملکردی در بدن دارند:

تنظیم تعادل آب بدن توسط کلیه ها صورت می گیرد و نتیجه ی آن تشکیل ادرار است.

همزمان با عبور خون از کلیه ها پالایش و پاکسازی مواد حل شده در خون صورت می گیرد.

تنظیم فشارخون از جمله کارکردهای مهم کلیه است کلیه ها همچنین مسئول تبدیل شکل نهایی ویتامین د در بدن است ویتامین د برای تنظیم تعادل طبیعی کلسیم در بدن ضروری است

تنظیم تولید سلولهای قرمز خون (تولید اریتروپویتین جهت تحریک مغز استخوان به تولید سلولهای قرمز خون از کلیه ها تولید می شود)

تصویر دو کلیه و عروق خونی

نارسایی کلیه چیست؟

ناتوانی کلیه در دفع مواد زائد بدن و تولید ادرار را نارسایی کلیه می گویند که می تواند حاد یا مزمن رخ دهد نارسایی حاد ناشی از کاهش جریان خون یا به دنبال بیماری یا آسیب ناگهانی کلیه رخ می دهد و برگشت پذیر می باشد ولی در صورت عدم درمان به موقع می تواند حتی مرگبار باشد.

نارسایی مزمن کلیه از دست دادن آهسته و پیشرونده عملکرد کلیه است که به بیماری مرحله آخر کلیه منجر می شود . نارسایی مزمن کلیه فرایندی برگشت ناپذیر است که نیاز به دیالیز و پیوند کلیه را منجر می شود.

نارسایی کلیه چه عواقبی به دنبال دارد؟

➤ اختلال آب و الکترولیت در بدن

➤ تشنج

➤ ادم ریه (تجمع مایع در ریه ها)

➤ ایست قلبی

دیالیز چیست؟

دیالیز یک فرایند دائمی یا موقتی است که به طور مصنوعی جایگزین عملکرد کلیه می گردد. دیالیز درمان کننده بیماری کلیه نیست و فعالیت های کلیه را جبران نمی کند. دیالیز موجب طول عمر بیمار می شود اما سیر بیماری نارسایی کلیه را تغییر نمی دهد و همچنین به طور کامل جایگزین عملکرد کلیه نیست.

دیالیز به روش های مختلفی انجام می شود :

۱. همودیالیز

۲. درمان مداوم جایگزینی کلیه (CRRT)

۳. دیالیز صفاقی

همودیالیز (دیالیز خونی) چیست؟

شامل خارج کردن سموم از بدن به وسیله ی فرستادن خون بیمار به دستگاه دیالیز برای تصفیه و سپس برگرداندن خون به مسیر گردش خون بدن بیمار است. درصد زیادی از بیماران تحت درمان طولانی مدت همودیالیز هستند و اغلب به طور متناوب ۳ بار در هفته و هر بار به طور متوسط ۳-۴ ساعت به مراکز سرپایی جهت انجام همودیالیز نیازمند هستند.

دستگاه همودیالیز